

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра рослинництва та агроінженерії

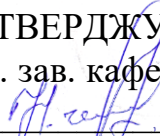
ПОГОДЖУЮ

Гарант ОПП

О.В. Дзюндзя
«27» серпня 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. зав. кафедри

М.О. Іванів
«27» серпня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВО – СИЛАБУС

з дисципліни

«ОХОРОНА ПРАЦІ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»

(обов'язкова)

*для здобувачів ВО другого (магістерського) рівня
спеціальності 181 «Харчові технології» ОПП «Харчові технології»*

Форма навчання - *денна, заочна*

Кількість кредитів - **3**

Курс – **2**. Семестр - **3**

Змістових частин (поточних контролів) -**2**

СРС – **62 години**,

Форма контролю – *залік*

Загальна кількість годин - **90 годин**

2020-2021 н.р.

«Охорона праці та цивільний захист». Силабус для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 181 «Харчові технології» ОПП «Харчові технології» -Херсон: ХДАУ, 2020. 10 с.

Силабус складений на підставі «Положення про програму навчання здобувачів вищої освіти - силабус» Херсон: ХДАУ, 2019. – 16 с. та відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 181 «Харчові технології».

Розробник: доктор. с.-г. наук, професор **Жуйков О.Г.**

Рецензент: канд. с.-г. наук, доцент **Балабанова І.О.**

Силабус затверджений на засіданні кафедри рослинництва та агроінженерії протокол № 1 від 25. 08. 2020 року

Схвалено методичною комісією агрономічного факультету

Протокол № 1 від 27.08.2020 року

В.о. завідувача кафедри

М.О. Іванів

“27” серпня 2020 року

1. Анотація курсу «Охорона праці та цивільний захист»

Навчання здобувачів освіти з питань охорони праці та цивільного захисту в закладах вищої освіти проводиться відповідно до вимог законодавства у сфері охорони праці, цивільного захисту та освіти. ([Положення](#) про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України; НПАОП 0.00-4.12-05. [Типове положення](#) про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці; Кодекс цивільного захисту України).

Вища освіта в частині навчання з питань охорони праці та цивільного захисту надається згідно із стандартами освіти, що визначають вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей і загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти.

Веб-сайт розміщення курсу

2. Мета викладання дисципліни

Мета викладання дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у галузі харчових технологій; формування у здобувачів вищої освіти здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту (ЦЗ), з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності.

3. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку; передбачає засвоєння здобувачами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування НС, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Як результат вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;
- безпечні технології в галузі діяльності;
- організаційні і технічні заходи поліпшення безпеки праці;
- заходи усунення причин нещасних випадків та ліквідації наслідків аварій на виробництві.
- завдання та організаційну структуру цивільної оборони України;
- характеристику осередків зараження та ураження, які виникають у надзвичайних умовах мирного та воєнного часу;
- способи і засоби захисту населення і територій від уражаючих факторів аварій, катастроф, стихійних лих, великих пожеж і сучасної зброї масового ураження;
- порядок дій формувань ЦО і населення в умовах надзвичайних ситуацій;

- призначення приладів радіаційної, хімічної розвідки і дозиметричного контролю та порядок роботи з ними;
- методику прогнозування можливої радіаційної, хімічної, біологічної, інженерної та пожежної обстановки, яка може виникнути внаслідок НС;
- основи стійкості роботи об'єктів господарювання в надзвичайних ситуаціях;
- основи організації проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках зараження і ураження.

уміти:

- вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці та володіти основними професійними компетенціями з охорони праці;
- прогнозувати можливість виникнення та масштаби надзвичайних ситуацій;
- оцінювати радіаційну, хімічну, біологічну обстановку та обстановку, яка може виникнути внаслідок надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;
- практично здійснювати заходи щодо захисту населення від наслідків аварій, катастроф, стихійних лих та у разі застосування сучасної зброї;
- оцінювати стійкість елементів об'єктів господарювання в надзвичайних ситуаціях і визначати необхідні заходи щодо її підвищення;
- організовувати взаємодію з відповідними державними органами та структурами для забезпечення зовнішнього захисту;
- забезпечувати підготовку формувань та проведення рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах господарювання;
- проводити економічні розрахунки пов'язані, із втратами від надзвичайних ситуацій.

4. Результати навчання

Інтегральна компетентність	Розуміти проблеми предметної області професії, розв'язувати комплексні завдання в сфері харчових технологій, визначати та презентувати цілі, завдання і результати власної та колективної професійної діяльності.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, пошуку, оброблення інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися іншою мовою на загальні та фахові теми.</p> <p>ЗК 6. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК 7. Здатність спілкуватися з непрофільними фахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей).</p> <p>ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК 10. Прагнення до збереження довкілля.</p>
Фахові компетентності (ФК)	ФК 10. Здатність використовувати знання з будови машин, механізмів та технологічного обладнання у

	технологічних процесах переробки продукції тваринництва, рослинництва та переробної галузі. ФК 19. Володіння навиками проектування та експлуатації об'єктів промисловості. ФК 20. Володіння прийомами проектування окремих видів продукції з урахуванням вимог якості, поживності, функціональної спрямованості і безпеки, раціонального використання сировинних ресурсів і подовження термінів зберігання готової продукції, безпеки життєдіяльності, вартості, термінів виконання і конкурентоспроможності. ФК 21. Здатність до пошуку і узагальненню інформації про основні методи захисту персоналу і населення від можливих наслідків аварій, катастроф, стихійних лих.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН 24. Уміти розв'язувати нестандартні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності ПРН 26. Створення в колективах атмосфери для обговорення нагальних питань з урахуванням професійної етики, позитивної соціальної та емоційної поведінки, поваги до етичних принципів. ПРН 27. Запровадження інноваційних підходів для вирішення проблемних ситуацій професійного або соціального походження. ПРН 29. Здатність формулювати висновки щодо ефективності обраних виробничих і технологічних процесах, запроваджених на підприємствах.
5. Пререквізити	
При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): Основи охорони праці, Безпека життєдіяльності, а також загальні та фахові знання, отриманні на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.	
6. Постреквізити	
Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких компонентів освітньої програми (постреквізитів): Виробнича практика, Атестація (кваліфікаційна робота магістра).	
7. Інформація про викладача	
Загальна інформація	 <p>Жуйков Олександр Геннадійович <i>Посада:</i> професор <i>Вчене звання:</i> професор <i>Науковий ступінь:</i> доктор. с.-г. наук</p>
Контактна інформація	м. Херсон, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», малий учбовий корпус, вул. Садова, 17, ауд. 14.
E-mail	

--

8. Структура курсу						
Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на сам. роботу	Кількість			
			годин			балів*
			лекції	ПР, сем.	СРС	
Змістова частина 1						
1	Лекція 1	Міжнародні норми і законодавство України в галузі охорони праці	2			
	П.Р. 1	Основні законодавчі акти з охорони праці. Закон України про «Охорону праці».		2		10
	С.Р. 1	Самостійне опрацювання теоретичних питань			8	
2	Лекція 2	Система управління охороною праці на підприємствах харчової промисловості (на підприємствах переробки продукції тваринництва та рослинництва)	2			
	Лекція 3	Аналіз умов праці та виробничих небезпек на підприємствах харчової промисловості (на підприємствах переробки продукції тваринництва та рослинництва)	2			
	П.Р. 2	Методи аналізу, прогнозування, профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань		2		10
	С.Р. 2	Самостійне опрацювання теоретичних питань			8	
3	Лекція 4	Безпека праці на підприємствах харчової промисловості (на підприємствах переробки продукції тваринництва та рослинництва)	2			
	С.Р. 3	Розробка інструкції з охорони праці			8	20
4	Лекція 5	Основні заходи пожежної профілактики на підприємствах харчової промисловості (на підприємствах переробки продукції тваринництва та рослинництва)	2			
	С.Р. 4	Самостійне опрацювання теоретичних питань			8	
5	П.Р. 3	Соціальне страхування від нещасного випадку та		2		10

		професійного захворювання на виробництві. Порядок визначення розмірів виплат фонду при нещасному випадку на виробництві.				
	С.Р. 5	Самостійне опрацювання теоретичних питань			6	
	ПК 1	Підсумковий контроль за змістовою частиною 1				10
Всього за змістовою частиною 1 – 54 год.						50
Змістова частина 2						
6	Лекція 6	Моніторинг небезпек, що можуть спричинити надзвичайні ситуації	2			
	П.Р. 4	Роль, місце і завдання ЦЗ в Єдиній державній системі захисту населення		2		10
	С.Р. 6	Самостійне опрацювання теоретичних питань			8	
7	П.Р. 5	Оцінка хімічної обстановки при зараженні отруйними речовинами		2		
	П.Р. 6	Оцінка уразливості об'єкта від радіоактивного забруднення і проникаючої радіації		2		10
	С.Р. 7	Самостійне опрацювання теоретичних питань			8	
8	Лекція 7	Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту	2			
	П.Р. 7	Оцінка збитків від наслідків надзвичайних ситуацій		2		10
	С.Р. 8	Самостійне опрацювання теоретичних питань			8	
	ПК 2	Підсумковий контроль за змістовою частиною 2				20
Всього за змістовою частиною 2 – 36 год.						50
Всього з навчальної дисципліни – 90 год						100

*Методи поточного контролю	<ul style="list-style-type: none"> ▪ практичний контроль під час практичних робіт (П.Р. 2, П.Р.3, П.Р. 5, П.Р. 6, П.Р.7) ▪ тестовий контроль (П.Р. 1, П.Р.3) ▪ письмовий контроль на задану тему (С.Р.3)
*Методи підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> ▪ тестовий контроль навчальних досягнень за змістовими частинами 1 і 2 (ПК 1, ПК 2) ▪ залік
9. Методи та форми навчання	
Методи навчання:	☞ традиційні (словесні, наочні, практичні, самостійні, контрольні.)

	<p>☞ інноваційні (інформаційно-ілюстративний метод, банки візуального супроводження, ситуаційне завдання).</p>	
Форми навчання:	<p>лекція, практична робота, консультація, конференція, самостійна робота здобувачів, позааудиторна робота (гурток), поточний та підсумковий контроль.</p>	
10. Політика курсу		
Політика щодо відвідування	<p>Відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі, які були відсутніми на якійсь лекції, конспектують та опрацьовують пропущену тему самостійно. Тема пропущеного практичного заняття відпрацьовується також самостійно. Крім того, в залежності від виду пропущеної теми, необхідно виконати індивідуальні завдання, що визначаються викладачем і забезпечують необхідну глибину знань з пропущеної теми. Позитивна оцінка звітів про опрацювання пропущених занять є необхідною умовою допуску до підсумкового контролю знань з дисципліни (екзамену).</p> <p>За об'єктивних причин навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі) за погодженням із деканом факультету.</p>	
Політика виставлення балів	<p>Враховуються бали набрані на практичних заняттях, поточному тестуванні, самостійній роботі (реферати, презентації) та підсумковому контролю (екзамені).</p>	
Політика заохочень	<p>Здобувачам, що приймали участь у олімпіадах, підготували доповіді та виступали на конференціях, приймали участь у роботі студентського наукового гуртка тощо, дана робота враховується як звіт про самостійну роботу.</p>	
Політика академічної доброчесності	<p>Списувати під час контрольних робіт, тестів заборонено (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). Звіти самостійних робіт (реферати, статті) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.</p>	
11. Шкала оцінок		
Шкала рейтингу ДВНЗ «ХДАУ»	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
82–89	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками
74–81	C	Добре – в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
64–73	D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків
60–63	E	Достатньо – виконання відповідає мінімальним критеріям
35–59	FX	Незадовільно – з можливістю повторного складання
1–34	F	Незадовільно – з обов'язковим повторним курсом
12. Рекомендована література та інформаційні ресурси		

<p>Базова література</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Михайлюк В.О. Цивільний захист: Навчальний посібник. Ч.3: Цивільна оборона. – Миколаїв: УДМТУ, 2002.- 155 с. 2. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навч. посібник.– К: Центр учбової літератури, 2008.– 158 с. 3. Войналович О. Охорона праці в галузі. Харчові технології. / О. Войналович, Є. Марчишин. – К.: Центр навчальної літератури, 2018. – 582 с. – (навчальний посібник). 4. Пістун І.П., Хом'як В.В., Хом'як Й.В. Охорона праці в сільському господарстві (технічне обслуговування і ремонт машин сільськогосподарського виробництва): Навчальний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 456с. 5. Пістун І.П., Березовський А.П., Березовський С. А. Охорона праці в сільському господарстві (рослинництво): Навчальний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2009. – 366с. 6. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник.– К: Знання-Прес, 2007.– 487 с.
<p>Основні законодавчі та нормативно-правові акти</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ГОСТ 12.1.005-88 Система стандартів безпеки праці (ССБТ). Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны. 2. ДБН В.1.1.7-2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. 3. ДБН В.1.1-31:2013. Державні будівельні норми «Захист територій, будинків і споруд від шуму». 4. ДБН В.2.5-28:2018. Державні будівельні норми «Природне і штучне освітлення». 5. Державні санітарні норми та правила «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу», затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 08 квітня 2014 року № 248. 6. ДСН 3.3.6.037-99. Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку. 7. ДСН 3.3.6.042-99. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень. 8. ДСТУ Б В.1.1-36:2016 «Визначення категорій приміщень, будинків, установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою». 9. Закон України «Про охорону праці»; Затв. Верховною Радою України 21.11.2002 р. № 229-IV // Право і Практика: охорона праці в Україні, № 10. К., 2007 10. Кодекс законів про працю України. -К., 1997. 11. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI. 12. Конституція України. - К.: Офіційне видавництво Верховної Ради, 1996. 13. НПАОП 0.00-3.01-98. Типові норми безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту працівникам сільського та

	<p>водного господарства від 29.08.2018 № 1240.</p> <p>14. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15.</p> <p>15. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.</p> <p>16. НПАОП 01.0-1.02-18. Правила охорони праці у сільськогосподарському виробництві.</p> <p>17. НПАОП 01.41-1.01-01. Правила охорони праці під час технічного обслуговування та ремонту машин і обладнання сільськогосподарського виробництва від 30.11.2001 № 512.</p> <p>18. Перелік важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31 березня 1994 року № 46.</p> <p>19. Перелік важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29 грудня 1993 року № 256.</p> <p>20. Правила улаштування електроустановок (ПУЕ).- Міністерство енергетики та вугільної промисловості України Наказ Міненерговугілля України від 21.07.2017 № 476.</p> <p>21. Про забезпечення санітарного і епідемічного благополуччя населення: закон України: Затв. Верховною Радою України 24.02.1994 р, № 4005- XII.</p> <p>22. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання які спричинили втрату працездатності: Закон України // Охорона праці 11/99. – С. 23-41.</p> <p>23. Типове положення про службу охорони праці: Затв. наказом Держ. ком. України з нагляду за охороною праці від 15.11. 2004 р. № 255. (НПАОП 0.00:-4.45-04) //Бібліотека спеціаліста із охорони,праці, №1.2006, Основа, К.</p>
Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Державна служба України з питань охорони праці 2. Офіційний веб-сайт Головного управління Держпраці у Херсонській області 3. ДНАОП -нормативно - правова бібліотека 4. Державна служба України з надзвичайних ситуацій
13. Інформаційний пакет дисципліни	
<i>Репозитарій, мудл - посилання</i>	

